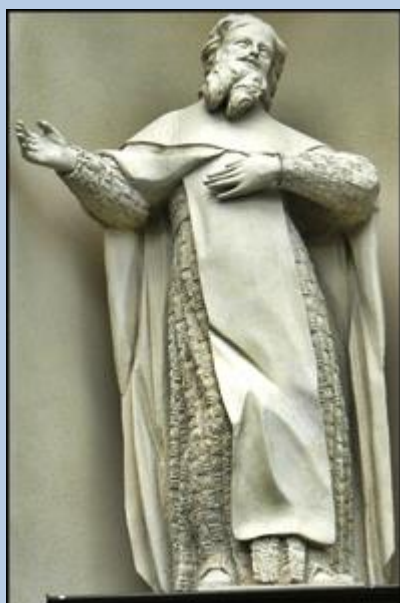

Włodawa
(Woj. Lubelskie)

**Kościół pw.
św. Ludwika**

Z historii Kościoła i klasztoru Ojców Paulinów we Włodawie

- ‡1551 Pierwsza wzmianka o kościele katolickim we Włodawie, przy którym opiekę duszpasterską znalazło 28 rodzin katolickich.
- ‡1596 DREWNIANA budowlę zniszczył pożar w roku 1556.
- ‡1596 ustanowienie parafii przy kościele św. Anny staraniem właścicielki dóbr włodawskich księżnej Fiodory z Sanguszków – Prońskiej, jako wotum, za uratowanie życia, w czasie swoich załogów z możnym rodem Sapiechów. Po przybyciu do miasta paulini przejęli opiekę nad zdewastowanym zrebem czasu drewnianym pokalwińskim kościołem,
- ‡14.08. 1705 Pożar miasta niszczy także tymczasową rezydencję paulinów i powierzoną im drewnianą świątynię
- ‡Lipiec 1706 wojska szwedzkie w czasie działań wojny północnej ponownie niszczą podnoszone z ruin budowle paulińskie, pałac jednocześnie kościół parafialny św. Anny. wspomniana wojna zostawiła krwawe ślady na włodawskim konwencie paulinów. Jednym z nich było zamordowanie przez szwedzkich protestantów ojca Kajetana Młynarskiego
- ‡1710 Paulini przy wydatnym udziale Ludwika Pocięja kończą po trzech latach budowę tymczasowego kościoła który pełnił tę rolę blisko 70 lat
- ‡1708-1717 Budowa jednopiętrowego budynku klasztornego, na planie kwadratu projektu nadwornego architekta Sasów Józefa Pioli
- ‡1717. Paulini jedynymi duszpasterzami i opiekunami parafii we Włodawie co aprobował Sejm Rzeczypospolitej w tym roku, a wcześniej kuria diecezjalna
- ‡25.08.1718 Zakonnicy obejmują uroczyste nowo zbudowany klasztor
- ‡1722 Poświęcenie kamienia węgielnego pod nowy kościół przez ordynariusza diecezji łuckiej bp Stefana Rupniewskiego.
- ‡1726 Prawdopodobnie po tym okresie powstały założenia krypt pod kościołem
- ‡1726 Granice parafii administrowanej przez paulinów obejmują: Włodawę, Wyrki, Różankę, Komorówkę, Suszno, Połot, Kapłonosy, Stawki i Suchawę. Z początkiem XIX stulecia parafia zwiększyła się o Adampol, Lubień, Krasówkę, Żuków, Korolówkę, Szuminke, Konstantynów, Przyborów, Dubek, Selachy, Hollendry i Orchówek.
- ‡1730 Umiera Ludwik K. Pocięj- realizacja budowy nowego kościoła zostaje wstrzymana
- ‡1739 – 1756 Dzięki postawie ówczesnego przeora i proboszcza o Konstantego Eysymonta i pomocy innych klasztorów paulińskich oraz niewątpliwie nowego właściciela Włodawy (od 1745 roku) Jerzego Flemminga wznowiono budowę świątyni rezygnując z planów przedstawionych przez Józefa Piolę jako zbyt kosztownych w wykonaniu a przyjęto do realizacji projekt kolejnego architekta z dworu saskiego Pawła Fontany. Budowniczym świątyni był Tomasz Rezler
- ‡1775 Przeniesienie nabożeństw do nowo zbudowanej świątyni pod wezwaniem św. Ludwika nazwanej tak na cześć fundatora L.K. Pocięja
- ‡1761 Częściowy pożar niszczy wieżbę dachową nowopowstającej świątyni
- ‡1776-1780 Powstają freski zdobiące wnętrze świątyni dzieło paulińskich malarzy braci Marcelego i Jeremiasza Dobrzańskich oraz Gabriela Sławińskiego. W tym czasie pojawiają się w kościele ambona i chrzcielnica snycerza Michała Filewicza oraz rzeźby ojców kościoła wykonane ręką wybitnego rzeźbiarza lwowskiego Macieja Polejowskiego, On też zaprojektował i wykonał ołtarz główny
- ‡20.08. 1786 Konsekracja kościoła dokonana przez bp. Jana Chryzostoma Kaczkowskiego – sufragana łuckiego
- ‡1794 uszczuplenie stanu posiadania zakrystii i wyposażenia kościoła zabranych na rzecz insurekcji kościuszkowskiej
- ‡1812 dewastacja budynków klasztornych i kościoła oraz folwarków klasztornych na skutek wojen napoleońskich
- ‡1830/1831 ograbienie klasztoru i majątków klasztornych spowodowane kontrybucjami i rekwizycjami wojskowymi
- ‡1850 Przeor Julian Nowakowski podejmuje generalny remont kościoła kryjąc dachy na nowo miedzią
- ‡15/16. 11.1864 W nocy zaborcze władze rosyjskie dokonują kasaty klasztoru w ramach represji za wspomaganie przez paulinów powstania styczniowego. Konfiskują majątek klasztorny a zakonników pod strażą wywożą na Jasną Górę. Na trzy lata przy parafii pozostaje O. Narcyz Michałski w charakterze administratora. Budynek klasztorny w dużej części przejmuje wojsko a później urzędy carskie
- ‡5.04.1867 Ostatni paulin-opuszcza Włodawę
- ‡Listopad 1867 Księża diecezjalni obejmują duszpasterstwo w parafii Św. Ludwika
- ‡1904 hrabia August Zamoyski wyjednuje pozwolenie u władz carskich na remont kościoła i walnie się do niego przyczynia. Wcześniej wobec represji po powstaniu styczniowym było to niemożliwe
- ‡1914 w czasie działań I wojny światowej Rosjanie rekwirują dzwony kościelne i zdzierają blachę miedzianą z dachu kościoła
- ‡1917 prusacy dewastują budynek klasztorny i ogrody parafialne
- ‡1924 renowacja kościoła po zniszczeniach I wojny światowej. Parafia odzyskuje na swoje potrzeby zachodnie skrzydło klasztoru
- ‡1944 w wyniku działań II wojny światowej zniszczono wschodnią wieżę kościoła
- ‡1950-1952 odbudowa ze zniszczeń wojennych
- ‡1987 - 1991 kapitalna renowacja fresków zdobiących wnętrze świątyni
- ‡1992 Bp siedlecki Jan Mazur dekretem z dnia 4 czerwca tegoż roku i ówczesny general paulinów Jan Nałaskowski pismem z 27 czerwca erygowali ponownie dom zakony paulinów we Włodawie.
- ‡30.08.1992 roku nastąpił oficjalny i uroczysty powrót Paulinów do Włodawy.
- ‡ 22.01.1993 ks. bp ordynariusz Jan Mazur wydaje dekret dnia roku przekazujący w zarząd parafię św. Ludwika we Włodawie Zakonowi Paulinów w 130 rocznicę powstania styczniowego.
- ‡1. 07. 1993 Zakon Paulinów obejmuje 1/3 ich dawnej parafii we Włodawie, a z pozostałej części parafii Św. Ludwika erygowano parafię p.w. Najświętszego Serca Jezusowego
- ‡1998 Ukoronowaniem posługi pierwszego przeora po powrocie paulinów O. Tadeusza Kubika było umieszczenie na nowo w głównym ołtarzu świątyni wiernej kopii cudownego obrazu Matki Bożej Jasnogórskiej
- ‡2007 Po długo trwającym remoncie Ojcowie Paulini wprowadzają się do odnowionego przez nich kompleksu klasztornego.
- ‡2011/2012 Gruntowny remont elewacji kościoła, wież, oraz instalacji elektrycznych, założenie monitoringu

Historia Zakonu Paulinów

Pełna nazwa Zakonu Paulinów brzmi:

Ordo Sancti Pauli Primi Eremitae - Zakon Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika (OSPPE).

Wzięta została od imienia św. Pawła pustelnika z Teb, który żył w południowym Egipcie w latach 228-341, a którego Kościół uroczysto uznał za pierwszego pustelnika podczas kanonizacji, mającej miejsce w 491 r. w Rzymie.

Zakon Pauliński powstał na ziemi węgierskiej. Pierwszą paulińską wspólnotę zgromadził, z rozproszonych po lasach i grotach skalnych pustelników, Bartłomiej, biskup Pécs. Dla niej w roku 1225 wybudował konwent i kościół pod wezwaniem św. Jakuba na górze Patacs i nadał pierwszą regułę ustalającą styl życia klasztornego. Jednakże za ojca i założyciela zakonu paulińskiego uważa się bł. Euzebiusza z Ostrzyhomia, który pod wpływem objawienia przedstawiającego wiele małych płomieni, łączących się w jeden wielki płomień, razem z pierwszymi swymi uczniami - Stefanem i Benedyktem założył na górze Pilis klasztor św. Krzyża, gdzie od razu zaczęli żyć według wzoru św. Pawła Pierwszego Pustelnika, kultywując szczególnie nabożeństwo do Matki Bożej. W 1250 r. oba klasztory połączyły się pod przewodnictwem bł. Euzebiusza. Nowo utworzona społeczność zakonna od 1263 roku przyjęła nazwę „Braci Świętego Pawła Pierwszego Pustelnika”. W roku 1308 kardynał Gentilis, legat papieża Klemensa V, nadał zakonowi w imieniu stolicy Apostolskiej regułę św. Augustyna i oficjalnie zatwierdził Zakon św. Pawła Pierwszego Pustelnika. Rok później zostają zatwierdzone pierwsze konstytucje zakonne. Zakon rozprzestrzenił się na Węgrzech i Półwyspie Bałkańskim, w Polsce, Austrii i Niemczech, znany był także we Włoszech, Francji, Hiszpanii i Portugalii, skąd dotarł do Ameryki Południowej wraz z pierwszymi pionierami chrześcijaństwa.

Z Węgier Zakon Paulinów rozprzestrzenił się na obszar Chorwacji, gdzie powstało około 50 klasztorów, zaś w Remete zbudowano pierwsze sanktuarium maryjne Zakonu. W Chorwacji wprowadzono po raz pierwszy pauliński brewiarz i mszał. Paulini prowadzili własne szkoły, także uniwersytet. Spośród Paulinów wywodzili się biskupi, nawet 1 kardynał - męczennik.

Do Polski z Węgier, z klasztoru Marianosztra (Nasza Maria) sprowadził Paulinów książę Władysław Opolczyk. Paulini przybyli w 1382 r. do Częstochowy, otrzymując wzgórze jasnogórskie wraz z niewielkim kościołem pod wezwaniem Matki Bożej. W nim wkrótce umiescili, od wieków otaczany wielką czcią, Cudowny Wizerunek Matki Najświętszej, przywieziony przez fundatora z Belza. W toku historii Jasna Góra stała się duchową stolicą Polaków, symbolem wierności i religijności narodu, a także, jako pierwszy klasztor pauliński w Polsce, matką innych domów zakonnych.

Szczyt swego rozwoju Zakon Paulinów osiągnął w XVI wieku, kiedy to w krajach Europy, a nawet w Palestynie i Egipcie w 8 prowincjach istniało 300 klasztorów. Klęska wojska węgierskiego pod Mohaczem w 1526 r. przyniosła wielkie spustoszenie Zakonu. Turcy zburzyli dziesiątki klasztorów, spłonęły archiwa i biblioteki, zakonnicy ponieśli męczeńską śmierć. Reszty dopełniła reformacja. Po klęskach na Węgrzech centrum życia zakonnego zaczęło powoli przesuwac się w stronę Jasnej Góry. Fundacja jasnogórskiego klasztoru dała początek nowym placówkom w Polsce. Powstały klasztory w Mochowie k. Głogówka (1388), Wieluniu (1394), Wieruszowie (1401), Beszowej (1421), Brdowie (1436), Pińczowie (1484), Oporowie (1453), Krakowie (1472), Wielgomłynach (1476), Konopnicy (1632), Łęczeszycach (1639), św. Barbara w Częstochowie (1646), Topolnie (1658) Warszawie (1661), Włodawie (1698), Leśniowie (1706), Leśnej Podlaskiej (1727), Starej Wsi (1728), Niżniowie (1740). Zakonnicy zyskali szybko aprobatę i poparcie zarówno wśród możnych jak i przede wszystkim pośród szerokiego ogółu wiernych.

Od XVII w. Zakon przeżywał swój rozkwit na ziemi polskiej. Paulini weszli w bardzo żywy i prężny okres działalności apostolskiej, nauczania ludu przez misje. Oddawali się pracom naukowym, niejednokrotnie stawali na czele narodowych zrywów, jako obrońcy wartości kościelnych i narodowych. U schyłku XVIII w. polska prowincja liczyła ponad 80 klasztorów, rezydencji, parafii i administratur paulińskich. Zakonnicy poszerzali nadal swą działalność duszpasterską, otaczając opieką chorych i cierpiących. W tym czasie powstają także nowe kościoły i inne budowle w wypracowanym przez Paulinów prostym i pięknym stylu (kościóły w Warszawie, Krakowie, Leśnej Podlaskiej).

Rozbiory Polski i okres narodowej niewoli stał się czasem dla Zakonu bardzo niekorzystnym. Trwający w pełni rozkwitu duszpasterskiego i intelektualnego (studia uniwersyteckie na Jasnej Górze i w Krakowie) zakon dotknęły skutki kasaty zakonów.

Z tej dziejowej zawieruchy ocalały tylko dwa klasztory: Jasna Góra i Kraków, stając się niezależnymi od siebie domami.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę, rozpoczęło się powolne odradzanie Zakonu. W 1920 r. połączyły się klasztory jasnogórski i krakowski i zwołano pierwszą kapitułę generalną, na której wybrano generałem zakonu o. Piotra Markiewicza. W tym okresie organizacja Zakonu obejmowała trzy domy: Jasną Górę, Kraków i Leśną Podlaską (od 1919). po II wojnie światowej Paulini powrócili także do innych dawnych placówek, odzyskują między innymi Warszawę (1950), Brdów (1952), Wieruszów (1983) i inne.

Obecnie Zakon Paulinów ciągle się rozwija. Aktualnie w Polsce, poza Jasną Górą, gdzie mieści się Dom Generalny, paulińskie klasztory i domy zakonne znajdują się: na Bachledówce k/Zakopanego, Miechowie, Błotnicy k/Radomia, Brdowie, Częstochowie - św. Barbara (dom nowicjacji dla braci), w Krakowie na Skalce (klasztor i Wyższe Seminarium Duchowne), Leśnej Podlaskiej, Leśniowie - Żarkach (dom nowicjacji), Łęczeszycach, Oporowie k/Kutną, Łukęcinie, Paulinach-Mochowie, Toruniu, Warszawie, Wielgomłynach, Wieruszowie, we Włodawie, Wrocławiu i Żarkach-Letnisko. Paulini mają także klasztory w wielu krajach Europy (m. in. na Węgrzech, Chorwacji, Słowacji, w Niemczech i Włoszech), są obecni w Stanach Zjednoczonych i Australii, a także na misjach w RPA i Kamerunie. Zakon liczy obecnie ok. 500 członków.

Poprzez wieki zmieniał się duchowy profil Zakonu i jego posłannictwo. Z zasadniczo pustelniczego charakteru pierwotnej wspólnoty, z biegiem czasu wobec zmieniających się okoliczności oraz otwierając się na znaki czasu, nabrał zakon cech wspólnoty kontemplacyjno - czynnej. Specyfika Paulinów zawiera się w dość szerokiej grupie cech, które stanowią o charyzmie zakonu. Są to: kontemplacja Boga w samotności, umiłowanie modlitwy liturgicznej i pokuty, kult maryjny, działalność duszpasterska jako służba pielgrzymującemu ludowi Bożemu.

